■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

سه‌شنبه ۲ اسفند ۱۴۰۱ | ۳۰ رجب ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۴۳۶ | Tuesday - Feb 21 , 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ زادروز مرجانه گلچین، بازیگر/ ۱۳۴۷
■ وفات آیت‌ا... خوشوقت/ ۱۳۹۱
■ سالروز عهدنامه ترکمانچای/ ۱۸۲۸

واحه

**ما را ز برای دیدنش باید چشم
ور دوست نبینی به چه کار آید چشم**
سعدی

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۸	غروب آفتاب: ۱۷:۵۱
اذان مغرب: ۱۸:۱۰	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۳۶
اذان صبح (فردا): ۵:۲۰	طلوع خورشید (فردا): ۶:۴۴

پیشخوان

دل سگ

ادبیات رسالت بزرگی دارد. نویسنده کسی نیست که به اوضاع اجتماع خود بی‌تفاوت باشد و فقط نوشته‌های زیبا خلق کند.
نویسنده روح جامعه است. خواندن آثار ادبی هر دوره از تاریخ می‌تواند بازتاب خوبی از اوضاع جامعه در آن زمان باشد. روسیه در قرن بیستم ملتهب‌ترین دوران تاریخ خود را گذرانده است و یکی از نویسندگانی که قلمش را برای انتقاد به اوضاع موجود به کار گرفت و آثاری به یادماندنی خلق کرد، میخائیل بولگاکف است. داستان با شرح حال و روز سگی ولگرد و زخمی از زبان خودش آغاز می‌شود. سگ که در داستان شاریک نامیده شده است در خیابان‌های مسکو به دنبال ذره‌ای غذا این طرف و آن طرف می‌رود و برای هرکسی که اندکی غذا به او بدهد دم تکان می‌دهد. دل سگ بولگاکف رمان چالش‌برانگیزی است و منتقدان و مخاطبان نظرات مختلفی درباره آن دارند. مقام معظم رهبری هم نکات جالبی درباره این کتاب بیان کرده‌اند. ایشان چندسال پیش در دیدار جمعی از نویسندگان، قوت قلم این کتاب را تحسین کرده و بلافاصله گفته بودند: «این رمان، رمان کوچکی هم هست؛ اما بسیار هم هنرمندانه‌است. رمان «دل سگ»، یک رمان ضد انقلابی است که در حدود سال‌های ۱۹۲۵ یا ۱۹۲۶ - یعنی همان اوایل انقلاب روسیه - نوشته شده و نویسنده‌اش به انقلاب و به بعضی از کارها معترض است و آنها را مسخره کرده است؛ مثل همین کارهایی که در اینجا هم نظیرش را دیده بودیم». انتشارات مختلفی این کتاب را منتشر کرده‌اند اما شاید بهترین آنها مربوط به انتشارات تندیس باشد که با ترجمه مهدی غبرایی آن را به بازار کتاب عرضه کرده است.

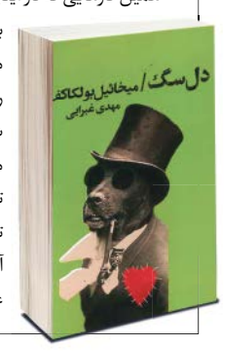

خانه‌ای روی آب!

واقعیت در سریال‌های شبکه نمایش خانگی تحریف می‌شود

سینما را همچون آینه تمام‌نمایی از جامعه می‌دانند، نه‌تنها سینما که اساسا محصولات فرهنگی از جمله سریال‌های تولیدشده به شکلی طبیعی قرار است بازتاب‌دهنده اتفاقاتی باشد که در زیر پوست جامعه پیرامونی ما در حال رخ‌دادن است و این سریال‌ها قرار است این حقایق را تنیده به روایت و داستان بازتاب دهد اما نکته جالب توجه حداقل در یک مطالعه موردی نشان می‌دهد سریال‌های تولیدی شبکه نمایش خانگی حداقل در ظواهر امر نسبتی با حقایق جامعه پیرامونی ما ندارد، به این معنا که اگر شخصی ناآگاه از حقایق بیرونی به تماشای این سریال‌ها بنشیند گمان از این می‌برد که شخصیت‌های این سریال اکثریت جامعه ایرانی را تشکیل می‌دهند در حالی که هر شهروندی می‌داند که زندگی در خانه‌های لاکچری آنچنانی به نمایش درآمده در این سریال‌ها محدود به اقلیت چند درصدی است و تعمیم آن به یک جامعه فقط یک فریب محسوب می‌شود. همین موضوع مسکن می‌تواند سنجه درستی برای این مقایسه محسوب شود. یکی از مواردی که در زمینه وضعیت مسکن می‌توان بررسی کرد، تراکم خانوار در هر واحد مسکونی است.

در مجموع ۱۲ سریال پخش‌شده در شبکه نمایش خانگی، ۴۰ خانه به نمایش گذاشته‌شده، در ۹۲/۵ درصد این خانه‌ها فقط یک خانواده در هر واحد ساکن است و در ۷/۵ درصد باقیمانده چند خانواده در یک خانه ساکن‌اند. از بین این ۷/۵ درصد یعنی سه سریال هم دو خانواده در وضعیت مالی خیلی خوب و در خانه‌های بسیار بزرگ و عمارت زندگی می‌کنند و تنها یک خانه قدیمی در پایین شهر را نشان می‌دهد که قدیمی اما بزرگ و حیاط‌دار است و سه خانواده دونفره در آن زندگی می‌کنند. برای بررسی دقیق‌تر تعداد اعضای هر خانواده هم باید گفت ۴۰ درصد ساکنان خانه‌ها را خانواده یک یا دو نفره تشکیل می‌دهد.

خانواده‌های سه و چهار نفره ۱۳/۷۵ درصد از این خانه‌ها را اشغال کرده‌اند و ۱۵ درصد از خانه‌ها خانوارهای بالای پنج نفر را در خود جای داده‌است. اما واقعیت بیرون از سریال چیست؟ مطابق آمار رسمی، تراکم خانوار در هر واحد مسکونی ۳/۵ نفر است. در شبکه خانگی اما حدود نیمی از خانه‌ها با دو نفر یا کمتر در هر واحد مسکونی به نمایش درمی‌آید. یکی دیگر از شاخص‌های بررسی وضعیت اقتصادی و معیشتی نحوه تصرف مسکن است. در این بخش مقایسه‌ای بین میزان مالکیت یا استیجاری‌بودن مسکن در سراسر ایران، شهر تهران و همچنین در سریال‌های نمایش خانگی انجام شده است. مقایسه شهر تهران با کل کشور و سریال‌ها از این حیث است که تقریبا تمامی سریال‌ها شهر تهران را نشان می‌دهد. در این سریال‌ها، ۷۲/۵ درصد خانواده‌ها مالک و ۱۵ درصد مستاجر نشان داده شدند. در ۱۲/۵ درصد نیز صحبتی از مالک یا مستاجربودن نشده است. اگرچه می‌توان به دلیل وضعیت مالی مناسب نشان داده‌شده در سریال، صاحبان خانه را مالک در نظر گرفت اما به دلیل عدم قطعیت در دسته سایر قرار داده شده است.

این در حالی است که طبق آمار ملی مسکن در سال گذشته ، فقط ۴۹ درصد تهرانی‌ها مالک و نزدیک به ۵۱ درصد آنها مستاجر هستند، گفتنی است که سبقت مستاجرین از مالکان خانه در تهران برای اولین بار در تاریخ رخ داده است. متراژ خانه‌های به نمایش‌گذاشته‌شده هم نسبتی با واقعیت ندارد. مطابق با آمار نفوس و مسکن سال ۹۵ در کل کشور در خصوص میانگین متراژ خانه، ۲۵ درصد مردم ایران در خانه‌های بین ۸۱ تا ۱۰۰ متر زندگی می‌کنند.

بیشتر تهرانی‌ها نیز در خانه‌هایی با متراژ ۵۱ تا ۷۵ متر سکونت دارند، چرا که درصد سکونت در این خانه‌ها برای خانوارهای ساکن تهران ۳۶ درصد است که از خانه‌هایی با مساحت‌های دیگر بیشتر بوده است.

بیشترین درصد بعدی در شهر تهران مربوط به خانه‌هایی با متراژ ۸۱ تا ۱۰۰ مترمربع است؛ ۲۰ درصد جمعیت تهران در خانه‌های ۸۱ تا ۱۰۰ متری ساکن‌اند و کمتر از ۲ درصد آنان در خانه‌هایی با متراژ بالای ۲۰۰ مترمربع سکونت دارند. این در حالی است که از بین ۴۰ خانه‌ای که در سریال‌های نمایش خانگی به نمایش درمی‌آید بیشترین خانه‌ها را خانه‌های مستقل و حیاط‌دار یا خانه‌های نسبتا نوساز و مدرن و با متراژ بیش از ۱۵۰ متر شکل می‌دهد. سه مسکن از نوع عمارت‌های وسیع باستی‌هیلز است که ۷/۵ درصد کل خانه‌های به نمایش گذاشته‌شده را شامل می‌شود.

نکته‌روز

امام علی(ع):
باانصاف، دوستان و نزدیکان فراوان دارد.
نهج‌البلاغه

نکته‌روز

آیسا اسدی | روزنامه‌نگار

یک زیبای خطرناک

نگاهی به صنعت گل که ۳۴ میلیارد دلار سود دارد!

گل‌ها همیشه و در طول تاریخ یکی از هدایای محبوب بوده‌اند که با زیبایی ظاهری و عطر دل‌انگیزشان شادی می‌آفرینند! اما این هدیه دوست‌داشتنی آنقدرها هم که فکر می‌کنید معصوم نیست و صنعت گل‌های شاخه‌بریده ضررهای جبران‌ناپذیری را به محیط‌زیست وارد می‌کند. هفته گذشته ولنتاین در سراسر جهان جشن گرفته شد. به گزارش نیویورک تایمز، روز ولنتاین حدود ۳۰ درصد از فروش سالانه گل شاخه‌بریده را به خود اختصاص می‌دهد. این رقم فروش از آمار هر جشنی در جهان، حتی روز مادر هم بیشتر است اما با خواندن این مطلب شاید نظرتان تغییر کند و راه‌های دیگری برای ابراز علاقه و هدیه دادن پیدا کنید.

آسیب‌های زیست‌محیطی صنعت گل و گیاه: صنعت گل‌های شاخه‌بریده در سال ۲۰۱۹ به ارزش ۳۴ میلیارد دلار رسیده است که نشان از گستردگی و عظمت آن دارد. شاید این صنعت در بین سایر صنایع از نظر زیست‌محیطی جنایتکارترین نباشد اما از پایداری و حفظ کره زمین فاصله بسیار دارد. بدون در نظرگرفتن آسیب‌های پوستی و ریوی مزمن وارده به کشاورزان، کشت گل‌های بدون لک مستلزم کاربرد آزادانه حشره‌کش‌ها و علف‌کش‌ها است که بسیاری از این سموم وارد سیستم آب می‌شود. علاوه بر این، گل‌های وارداتی باید با قارچ‌کش‌ها نیز درمان شود تا از ورود آلاینده‌های خارجی در کشاورزی داخلی جلوگیری گردد. فوم گلی که معمولا در آرایش‌های گل استفاده می‌شود، یکی دیگر از آلاینده‌هاست که مواد شیمیایی سمی را به منبع آب می‌ریزد و منبع قابل توجهی از آلودگی میکروپلاستیک در آبراهه‌ها ایجاد می‌کند.

تولید بالای دی‌اکسید کربن: دهه‌ها است که انواع و اقسام گل‌ها از کشورهای مختلف به سراسر جهان صادر می‌شود و این پای سیستم حمل و نقل را نیز به میان می‌آورد. اما این محصولات مانند بیشتر کالاهای وارداتی که با کشتی کانتینری جابه‌جا می‌گردد، حمل نمی‌شود. گل‌ها شکننده و بسیار فاسدشدنی است و باید از طریق جت‌های یخچال‌دار و سپس با کامیون‌های یخچالی منتقل شود. هنگامی که به گلفروشی یا فروشگاه بزرگ جعبه می‌رسد هم باید در محیط خنک و با تهویه مناسب نگهداری شود. براندون گریور، محقق ارشد هوانوردی در شورای بین‌المللی حمل‌ونقل پاک، هزینه کربن سالانه حمل و نقل گل‌های روز ولنتاین را فقط از کلمبیا محاسبه کرد و به این نتیجه رسید که پرواز با این محموله‌های خوشبو ۱۱۴ میلیون لیتر سوخت می‌سوزاند و تقریبا ۳۶۰ هزار تن دی‌اکسید کربن منتشر می‌کند. برای مقایسه، او خاطرنشان کرد جنگلی بزرگ‌تر از مساحت هیوستون (۱۶۲۴ کیلومتر مربع) برای جدا کردن این مقدار کربن مورد نیاز است. البته اگر هزینه کربن بسته‌بندی محافظ گل‌ها و رساندن آنها به مشتریان را اضافه کنید، به جنگل بزرگ‌تری نیاز است!

گل یا گلدان: شاید با خواندن این آمارها فکر کنید که یک گلدان گل می‌تواند گزینه بهتری باشد. اما تجزیه و تحلیل اثرات زیست‌محیطی بازار گیاهان آپارتمانی خانگی نیز نتایج دلگرم‌کننده‌ای ندارد، زیرا شامل برخی مشکلات مشابه با آفت‌کش‌ها، مصرف بالای آب و نیازمند حمل و نقل مشابه گل‌های شاخه‌بریده است. اما هنوز تفاوت زیادی بین گیاهان آپارتمانی پرورش‌یافته داخلی و گل‌های وارداتی وجود دارد. با این حال بهترین جایگزین محیطی برای یک دسته گل وارداتی ایجاد یک مزرعه یا گلخانه محلی است که در حالت ایده‌آل بر اساس اصول کشاورزی سبز و پایدار اداره شود. چنین مزارعی سیستم آبی پایدار دارد، از آفت‌کش استفاده نمی‌کند و البته خرید از آنها سبب می‌شود هزینه حمل و نقل بسیار پایین بماند. در نتیجه به مردم این امکان را می‌دهد که بتوانند همچنان از زیبایی گل‌ها بهره ببرند.

پرسه

هدیه از پیونگ‌یانگ!

کره شمالی در واکنش به رزمایش نظامی مشترک آمریکا و کره جنوبی، دوشنبه (اول اسفند) دو موشک بالستیک ناشناس شلیک کرده است. خبرگزاری رسمی کره‌شمالی مدعی است که این موشک‌ها قادر به انجام حمله هسته‌ای تاکتیکی هستند و می‌توانند کل پایگاه‌های هوایی دشمن را در منطقه از بین ببرند. کارشناسان نظامی می‌گویند استفاده از موشک‌های کوتاه‌بُرد نشان داد که کره شمالی عملا می‌تواند پایگاه‌های آمریکا و مرکز فرماندهی کره جنوبی را در اقیانوس آرام هدف قرار دهد. اگر سیاست دولت قبلی آمریکا به نوعی تحت فشار قراردادن پیونگ‌یانگ بود حالا بایدن یک چالش اساسی دیگری به نام کیم جونگ اون دارد، آن هم وقتی تنش‌هایش با چین حسابی بالا گرفته‌است.

کیوآرکد را اسکن کنید

تک‌چرخ روی هیجان

حرکات ویراژ موتورسیکلت‌های شهری یکی از مصیبت‌های رانندگی در شهرهاست آمارها هم حکایت از سهم بالای موتورسیکلت‌ها در تصادفات و تلفات شهری دارد اما ماجرای موتورسواران یزدی حکایت دیگری است. جمعی از راکبان موتورهای سنگین شهر یزد به دور از جولان در معابر شهری که گاهی اوقات در خیابان‌ها شاهد آن هستیم، با حضور در پیست موتورسواری یزد در حاشیه شهر به اجرای حرکت‌های نمایشی می‌پردازند. هرچند موتورسیکلت‌ها در کشورهای در حال توسعه و پرجمعیت به عنوان رایج‌ترین وسیله حمل و نقل محسوب می‌شود ولی این فعالیت در دهه‌های گذشته جنبه تفریحی و ورزشی به خود گرفته و امروزه به دنبال راه‌اندازی هیات‌ها و کلوب‌های موتورسواری، شاهد برگزاری مسابقات مختلف در این ورزش پرهیجان هستیم.

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

لالایی آسمانی

سی‌ونهمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن‌کریم از ۲۹ بهمن در تهران آغاز به کار کرده است. این رقابت‌ها به مدت سه روز در سالن اجلاس سران در دو بخش آقایان و بانوان در دو نوبت صبح و بعدازظهر در حال برگزاری است. آن طور که اعلام شده، برای حضور مردم هم جدا از فضای مسابقه، محیط‌های نمایشگاهی و محتوایی نیز در نظر گرفته شده است.

قاب عکس امروز چاوش هماوندی، عکاس روزنامه جام‌جم هم حکایت شیرینی از اختصاص همین فضاست؛ کودکی که با نوای دلنشین کلام خدا در سالن مسابقات خواب خوشی را می‌گذراند.

چهارراه

سفر به سلامت!

نگاهی به فهرست امن‌ترین مقاصد سفر در سال ۲۰۲۳

با پایان‌یافتن همه‌گیری کرونا در جهان، گردشگران تابستان گذشته به صورت محدود راهی سفر شدند. اما هنوز بسیاری از مردم اطمینان کامل نداشتند و نمی‌خواستند خطر کنند. دست‌اندرکاران و افراد شاغل در صنعت گردشگری و هتلداری امیدوارند که سفر امسال رونق بگیرد. انتخاب مقصد سفر همیشه یک چالش بزرگ پیش روی گردشگران بوده است. عوامل بسیاری در انتخاب مقصد نقش دارد؛ بودجه سفر و هزینه‌های مختلف مرتبط با آن، هدف سفر، مدت زمان تعطیلات و بسیاری دلایل دیگر. یکی از مهم‌ترین عوامل در انتخاب مقصد سفر، میزان امنیت آن منطقه است.

هر فردی که برای سفر خود و خانواده‌اش برنامه‌ریزی می‌کند، ناگزیر از خود می‌پرسد که کجا امن است و کجا امن نیست. برای کمک به آسان‌ترکردن برنامه‌ریزی سفر و دریافت پاسخ قطعی به این سوال، می‌توانید به گزارش «امن‌ترین کشورهای جهان در سال ۲۰۲۳» مراجعه کنید. این گزارش برگرفته از شاخص صلح جهانی است که هر ساله توسط موسسه اقتصاد و صلح منتشر می‌شود. در مجموع ۱۶۳ کشور بر اساس ۲۳ شاخص مختلف رتبه‌بندی شده‌اند. این شاخص‌ها شامل تعداد و مدت درگیری‌های خشونت‌آمیز داخلی و خارجی، سطح بی‌ثباتی سیاسی، احتمال اقدامات تروریستی، تعداد قتل‌ها، سطح جنایات خشونت‌آمیز و میزان سهولت دسترسی به مواردی چون اسلحه و سلاح سبک می‌شود. در اینجا چهار کشور از ۱۰ مقصد برتر جهان بر اساس شاخص صلح جهانی معرفی شده‌اند:

ایسلند

ایسلند، شمالی‌ترین کشور اروپا و کشوری جزیره‌ای در شمال اقیانوس اطلس است. به طرز شگفت‌انگیزی بر اساس شاخص صلح جهانی، ایسلند برای چهاردهمین سال متوالی امن‌ترین کشور جهان اعلام شد. ایسلند دارای سطح بسیار پایینی از جرم و جنایت است که معمولا به دلایلی چون استاندارد بالای زندگی، جمعیت کم، نگرش اجتماعی قوی در برابر جرم و جنایت، سطح بالایی از اعتماد به نیروی پلیس آموزش‌دیده، فقدان تنش اجتماعی و طبقات اقتصادی نسبت داده می‌شود. دو عامل دیگر که به میزان قابل توجهی در آرامش بالای ایسلند نقش دارد، نخست پلیس این کشور است که سلاح گرم حمل نمی‌کند؛ و دوم قوانین وضع‌شده در این کشور است که برابری بین افراد مختلف جامعه را تضمین می‌کند.

نیوزیلند

نیوزیلند از دو جزیره بزرگ و تعداد زیادی جزیره کوچک تشکیل شده و در جنوب غربی اقیانوس آرام قرار دارد. نیوزیلند را به طبیعت زیبا و حیات وحش متفاوت و منحصر به فردش می‌شناسند که طبیعت‌گردان بسیاری را به خود جلب می‌کند. فعالیت‌های تفریحی جالبی در این کشور به گردشگران ارائه می‌شود. نیوزیلند با اقتصاد قوی و بسیار منصفانه بین میزان حقوق، درآمد و رضایت شغلی در برابر هزینه‌های زندگی و مسکن، مردمی شاد و رضایتمند دارد. به همین دلیل است که نیوزیلند نرخ جرم و جنایت بسیار پایینی دارد و جرایم خشن به ندرت در آن اتفاق می‌افتد. نیوزیلندی‌ها عموما افکاری باز دارند و این کشور قوانینی برای جلوگیری از نقض آزادی وضع کرده است. نیروی پلیس در نیوزیلند نیز مانند ایسلند، سلاح گرم شخصی حمل نمی‌کنند.

سنگاپور

سنگاپور که بیشتر یک دولت‌شهر است، کشوری جزیره‌ای است که در جنوب شرقی آسیا واقع شده است. این کشور از جزیره سنگاپور و حدود ۶۰ جزیره کوچک‌تر تشکیل شده است. رونق اقتصادی و پیشرفت‌های تجاری گسترده و بالتبع ثبات اقتصادی، سنگاپور را به کشوری محبوب در میان گردشگران بدل کرده است. سنگاپور یکی از پایین‌ترین نرخ‌های جرم و جنایت را در جهان دارد، اما این نرخ پایین نه به دلیل جرم‌خیزنبودن که احتمالا به دلیل مجازات‌های شدیدی است که حتی برای جرایم کوچک صادر می‌شود. به عنوان مثال، جویدن آدامس در انظار عمومی جریمه‌ای ۵۰۰ دلاری به همراه دارد! دولت و پلیس به شدت اسلحه و سایر سلاح‌های گرم را کنترل می‌کنند به همین دلیل جنایات خشونت‌آمیز و رویارویی در سنگاپور نادراست.

ژاپن

جالب است بدانید که ژاپن به مدت ۱۴ سال در بین ۱۰ کشور برتر در شاخص صلح جهانی قرار گرفته است. طبق گزارش‌ها این کشور به طور مداوم به دلایلی چون نرخ پایین جرم و جنایت، حداقل درگیری داخلی و ناآرامی‌های سیاسی که عملا وجود ندارد، نمرات بالایی دریافت می‌کند.

نکته قابل توجه این است که این امتیازها علی‌رغم نزدیکی این کشور به همسایگان بالقوه متخاصم خود یعنی چین و کره شمالی کسب شده است. ژاپن کشور مهاجرپذیری نیست و درمورد خارجی‌ها بسیار محتاط برخورد می‌کند در نتیجه جمعیتی تقریبا یکدست و بدون تنوع ملیتی دارد. این کشور همچنین به دسترسی محدود به سلاح گرم معروف است، زیرا ژاپنی‌ها حمل سلاح گرم را حق یک فرد نمی‌دانند.